

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO, OB SREDAH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predaj 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 4 • Maribor, sreda, dne 12. januarja 1938 • Leto XIII

Načrti zakonov so že pripravljeni ...

Potrebno je resnično sodelovanje demokracije

V svojih novoletnih poslanicah so politiki povedali smernice svoje politike. Vsak po svoje pač. Eni so govorili o demokraciji, eni o nevarnosti vojne in novih vladavinskih sistemih, eni o svojih zahtevah. Socialno-politične smernice smo slišali dobro le od politikov Zedinjenih držav in Čehoslovaške. Politiki neradi razkrivajo »svoje karte«. Vse grade na tajno diplomacijo v mednarodni politiki in v novejši dobi tudi v notranji politiki držav. Bolj jim je všeč tajna politika osebnosti, ki »zaupno« posredujejo o novih odnošajih in razmerah v politiki. Demokracije ni več, kakor smo jo zagovarjali po vojni, javne diplomacije ni, dasi vemo, kako nevarna je metoda tajne diplomacije za mir med narodi. Angleški lord Halifax je bil že pred daljšo dobo v Berlinu, pa še danes ne vemo, kaj je tam barantal.

Ista bolezen se je lotila politikov v posameznih državah.

Starši svojim otrokom obljubujejo darila za praznike, če bodo pridni. In mi smo »otroci države«. Tudi pridni smo bili. Že dve leti nam obljubujejo merodajni in nemerodajni politiki obnovitev prave demokracije, to je, politične zakone in vse svobode. Politični zakoni so že pripravljeni, so nam rekli, in po časopisu so rentočili proti zakonodaji, ki je izšla po 6. januarja 1929. Zato smo tukaj, tako so rekli, da popravimo zlo, ker nihče nima pravice omejevali svobodno politično udejstvovanje državljanov, v kolikor gre za konstruktivno delovanje in udejstvovanje.

Menili smo, da nam politiki vsaj ob novem letu povedo kaj pozitivnega, ker smo bili vsi zadovoljni in veseli, ko smo slišali, da se uvaja demokracija in da so politični zakoni najširših svobod že pripravljeni.

Morda je res nekaj volje v obljubah. Ne vemo pa, kakšni so vzroki, da se rešitev tega problema zavlačuje.

Zagrešili ne bomo velike krivice, če trdimo, da ima mnogo krivde na tem demokracijski element v državi, ki le platonično in z ozkosrčnih vidikov obravnava ta problem. Demokracijski živelj v državi bi moral vedeti,

da se je treba ogniti vsem osebnim, nazornim in pokrajinskim pravicam, kadar gre za demokracijo: za svobodo in enakopravnost državljanov, ker je to najvišji princip.

In danes lahko skoraj z vso gotovostjo trdimo, da je največji del krivde, da ne dobimo še novoletnega darila — političnih svobod — na tej strani, ker se demokracijski živelj v državi še ni zedinil k idealnemu sodelovanju v tem pravcu.

Vse romunske samouprave razpuščene

Do volitev komisarij.

Romunska vlada je razpustila vse okrožne in občinske samouprave ter postavila do volitev v te samouprave »gospodarske komisije«.

Ali grozi vojna že letos?

Emil Vandervelde

Ali mislite, da bo v l. 1938. izbruhnila vojna?

Na to morem odgovoriti samo eno: da me to vprašanje čudi. Reči, da bi v l. 1938. mogla izbruhniti vojna, bi pomenilo bedasto ugibanje. Trditi, da bo v teku prihodnjih mesecev prišlo do nje ali pa da ne bo, bi pomenilo prorokovati, kar mi pa niti najmanj ne pristaja.

Toda kako je mogoče prezreti, da je evropska vojna že v teku — da traja že sedemnajst mesecev. In to v Španiji. Da si v gorah Aragonije in Kastilije stoje nasproti ne samo Španci, ampak Evropejci vseh narodov: Angleži, Belgijci, Francozi, Italijani, Nemci v mednarodnih brigadah proti oboroženim tolpom mednarodnega fašizma.

Ali se bo pozorišče, na katerem divja vojna in pokolj razširilo, dokler ne bo zajela splošna meščanska vojna, (in ne samo Evrope, ampak ves svet) v kateri se bosta v boju na življenje in smrt merili ideologiji socializma in fašizma — je odvisno v prvi vrsti od demokracijskih velesil, od njihovega zadržanja napram agresivnemu in izizvalnemu izsiljevanju, o katerem mislijo vojne željne diktature, da si ga lahko privoščijo. Že leta sem — človek mora imeti pogum, da to po-

ve — izgleda, da vlade velikih in malih držav, ki so ostale obvarovane pred fašistično kugo,

naravnost tekmujejo v strahopetnosti, da ne rečem v kaznivem podpiranju zločincev, ki so v Španiji in po drugod na delu.

Že mesece in mesece poskuša takozvana politika nevmešavanja, ki v resnici ni ničesar drugega kot politika enostranskega vmešavanja v prid fašistom, kako bi zadavila demokracijo in svobodo v Španiji. In to, ne da bi se našel kdo, ki bi imel pogum reči, da je spričo nesramnih kršitev sklenjenega dogovora,

častna zadeva vseh demokracijskih sil, da napravijo konec tej tragični burki

in dajo španski republikli, kar ji po mednarodnem pravu gre.

V obsodbi takozvane politike nevmešavanja naši internacionalni vse-skozi soglašata. Nerodno pa je, ako mora človek ugotoviti, da se v deželah, kjer sodelujejo socialisti v vladi — in tu ne izzamem niti vaše niti naše — puste vladini funkcionarji le prevečkrat voditi od več kot dvomljive politike angleških konservativcev (ki sami podleajo temnim vplivom kapitalističnih sil), namesto, da bi sledili odločni, človeški in junaški

akciji naših sodrugov v angleški delavski stranki.

Naj nihče ne navaja v opravičilo za to popuščanje in kapitulacije, da gre pri tem pa vendarle predvsem za to, »da se ohrani mir.« Iz pripovedke o Pavlihi nam je znana resnična prisposoda o slabih ljudeh:

»Oni so iz železa, ako jih bojzljivo otipavamo, ako jih pa trdno zgrabimo, se izkaže, da so iz stekla.«

Miroljubne države — med nje štejemo seveda tudi Sovjetsko Unijo in Zedinjene države Severne Amerike — so napram troimenski zvezi Japonske, Italije in Nemčije v taki silni premoči, tako po številu prebivalstva kakor tudi glede orožja in ostalih pomognih sredstev, da bi zadostovalo, ako se zedinijo in spregovore jasno besedo, pa bi s svojo močjo lahko

diktirale mir napadalcem in nasilnikom.

Ali naj se odpovemo upanju, da bi male države, kot so Belgija ali skandinavske dežele — ki predstavljajo v Društvu narodov moralno silo, s katero mora vsakdo računati — hotele storiti za skupno varnost kaj drugega, kot pa samo hoditi po stopinjah velikih držav in se zavetja iskajoč skrivati za njimi?

Francoska vlada za socialni mir

Velika konferenca delodajalcev in delavcev pod vodstvom ministrskega predsednika.

Predsednik francoske vlade Chautemps sklicuje za danes veliko konferenco delavcev in delodajalcev, da uredi vsa sporna vprašanja, ki obstojajo med delavskimi organizacijami in delodajalci.

To je značilno za francoske razmere, ker v sporu sodeluje sam predstavnik vlade, ki je odgovoren za socialni položaj vseh državljanov in ne le — gospodarskih krogov.

Zveza svobodnih delavskih stro-

kovnih organizacij je takoj pristala na povabilo in se je konference udeležila.

Stavke v Parizu so večji del zaključene povoljno, razen ene, kjer gre za odpust nekega delavca, ki je osumljen, da je pomagal položiti tajno telefonsko sprejemno postajo v ravnateljstvo sobo. Tovarna je delavca odpustila, delavstvo pa zahteva, da ga vzame nazaj.

Društvo narodov še živi

Velika večina držav mu je zvesta.

Tako je rekel glavni tajnik Društva narodov Avenol v svojem novoletnem nagovoru.

Mnogokrat se govori, da je sistem, ki ga predstavlja Društvo narodov, izgubil svojo popularnost in ugled. To zlo se mnogo precenjuje. Velika večina držav vsega sveta ostane v Društvu narodov in mu ohrani zvestobo. Zato ni treba obupavati nad bodočnostjo Društva narodov. Imelo je tuptam neuspeh, ne smemo pa pozabiti, koliko je imelo tudi bistvenih uspehov. Na svetu jih milijone ljudi pričakuje, da bo Društvo narodov v svoji izpopolnitvi kos svoji nalogi. Sedanja doba je težavna in odgovorni morajo pokazati svoj pogum in svojo treznost. Težka je naloga, toda ob medsebojni zvestobi in svobodnem prevzemu dolžnosti, je mogoče ohraniti mir. Društvo narodov je živ organizem. Zato je njega razvoj in reforma mogoča. Povedati pa je treba, da brez sedanjega pakta

Društva narodov, ki vsebuje prav malo dolžnosti, ni Društva narodov in tudi ne dejanskega mednarodnega sodelovanja. V tem trenutku si moramo biti svesti, da svet nima izbirati med Društvom narodov ali kakim drugim sistemom mednarodnih odnošajev, marveč med Društvom narodov in že skoraj popolno nasilno anarhijo.

Micescu v Pragi in v Beogradu

Novi romunski zunanji minister na obisku.

Romunski zunanji minister Micescu je obiskal Pago. Tam so ga vprašali, kaj pomeni in kam meri nova romunska politika. Čehoslovaška ima to pravico, ker je Romunija članica male antante in se oborožuje s čehoslovaškimi in francoskimi krediti.

V Pragi so se razgovarjali o tem, kaj misli Romunija o mali antanti, o

Konferenca rimskega pakta v Budimpešti

Posvetujejo se Italija, Avstrija in Madžarska.

Italija, Avstrija in Madžarska so imele v pondeljek konferenco v Budimpešti. Razpravljali so o srednjeevropski politiki, o novi politiki v Romuniji in o novi pogodbi med Jugoslavijo in Italijo, ki se naj prilagodi paktu. Konferenca se je izrekla za neodvisnost Avstrije in nadaljevanje dosedanje srednjeevropske politike. O protikomunističnem paktu zaenkrat niso ukrenili ničesar, ker bi se potem politične sile v osi Rim-Berlin bistveno izpremenile v nepri-log Nemčije.

Francoski proračun sprejet

Zaupnica vladi ljudske fronte z ogromno večino.

Francoski senat je sprejel proračun za leto 1938 z 272 glasovi proti 20 glasom.

Ker je senat nekaj izpremenil proračun, je bil ta v potrditev predložen še poslanski zbornici, ki ga je odobrila s 527 glasovi proti 63 glasom.

nje odnošajih do Italije, do Društva narodov, do protikomunističnega pakta, o zvezi Čehoslovaške z Rusijo, o Poljski in končno o Podunavju, ker je prav Romunija zakrivila največ, da ni prišlo do sporazuma z Ogrsko. — Tako poročajo češki listi. Uradni komunike ne izide.

V pondeljek se je minister zgledil v Beogradu.

Republikanska zastava nad Teruelom

1500 nacistov s poveljnikom mesta se je predalo republikancem

Republikanska armada, ki je zavzela Teruel in se potem borila za posest posameznih poslopij, v katerih so se zabarikadirali nacisti, je zlomila poslednji odpor.

V petek, dne 7. t. m. dopoldne se je pojavil pred zakopi republikanskih čet, ki so oblegale bolnico, parlamentarec Rdečega križa in prosil, da se dovoli 2000 osebam civilnega prebivalstva, ženam, otrokom in starčkom, ki so jih nacisti zavlekli v poslopje, prost odhod v zaledje. — Republikansko armadno vodstvo je prošnji ugodilo. Poročila o tem dogodku pripovedujejo, da je bilo stanje teh nesrečnih prebivalcev strašno. Več dni so bili brez hrane in vode ter od mraza na pol mrtvi.

Izpraznitev bolnice je trajala več ur.

Nekaj minut pred 21. uro je zaprosil poveljnik posadke in mesta Teruela polkovnik Rey d'Hancourt poveljnika republikanske armade generala Fernandez Sarabia za telefonični razgovor in mu ponudil predajo.

Republikansko poveljstvo je pristalo na predlog, nakar se je predalo vladnim četam 1500 vojakov s poveljnikom vred, o katerem je radiogeneral Quipe de Llano še par dni poprej trdil, da je pripravljen vztrajati do poslednjega moža.

Nato so v soboto, dne 8. t. m. zjutraj prešli tudi oblegani nacisti v samostanu sv. Klare na stran republikancev.

S tem je ves Teruel v rokah republikancev.

Šele sedaj so nacisti bili primorani, da priznajo republikansko zmago pred Teruelom.

Boji v okolici Teruela

Med tem se razvijajo boji v okolici Teruela dalje. Frankovci so izvedli mnogo napadov in poslali v boj svoje najboljše čete, med njimi italijansko brigado »črnih strel«, pa so bili odbiti. Zlasti so se trudili nacisti, da bi prodrli fronto na levem in desnem krilu republikanske armade, 20 km jugozapadno in 10 km severozapadno od Teruela, pri Villa star in Concul, pa se jim ni posrečilo. Imeli so strahotne izgube, deloma vsled koncentričnega ognja republikanske artiljerije, deloma vsled mraza.

Res je, da so nacisti po prvi republikanski ofenzivi pred Teruelom, o božiču lanskega leta, s protinapadi zavzeli nazaj ozemlje v globini 5 do 10 km na vsej 40 km dolgi fronti, kar je bilo tudi pričakovati. Cilj republikancev

je bil zavzetje Teruela z bližnjo okolico. Da se doseženi uspeh zavaruje, so morale republikanske čete prodirati še dalje in vztrajati, dokler se armada v ozadju naprej potisnjene fronte ni utrnila. Ko se je to zgodilo, bi bilo nezmislno vztrajati na izpostavljenih, neutrujenih pozicijah, proti močnemu pritisku francoscev.

Skice o situaciji pred Teruelom, ki so jih prinesli tudi slovenski francoski listi, na katerih so slikali, da je Franco zavzel vse od republikancev pridobljeno ozemlje, s Teruelom vred, so bile seveda navaden bluf

kot svoj čas poročila o zavzetju Madrida.

Razvoj dogodkov v Teruelu je silno potrl Francosce v Salamanci.

Poslednja poročila pravijo, da so republikanci znova prešli v ofenzivo južno od Teruela pri Muela del Teruel.

Med ujetniki tudi teruelski škof

Med ujetniki, ki so se predali republikancem, je tudi teruelski škof. Nobenemu ujetniku se ni ničesar zalega zgodilo.

Dama in po svetu

Italijanski minister Ciano se je peljal skozi Ljubljano v Budimpešto šele 9. t. m. z opoldanskim brzovlakom (dočim so razni listi pisali, da je bil potoval že v soboto ter celo omenjali, da je bil na kolodvoru v Ljubljani slovesno sprejet). Na kolodvoru v Ljubljani so bili zbrani predstavniki oblasti, policije in ravnatelj drž. žel. z več uradniki. — Proga iz Ljubljane do madžarske meje je bila dobro zastražena.

Revija »Javnost«, ki je izhajala kot tednik v Beogradu, je bila ustavljena z ministrskim odlokom št. 24.622 z dne 24. decembra 1937. — Revija je bila nacionalistična in svobodomiselnja.

Zanimivo javno mnenje o španski vojni. Angleška revija »Leit Revien« je vprašala 125 angleških pesnikov in pisateljev, kaj mislijo o vojni v Španiji. Od pisateljev se je izreklo za republikansko Španijo 104, 19 se jih ni izreklo za nobeno stranko, dva pa za generala Franca. Pisatelj H. G. Wells pa je odgovoril, da je načelno zoper vsak »anti«. Samo v dveh stvarih je »anti«, in sicer antigangster in antinacionalist. Tak je njegov odgovor na vprašanje lista.

Najprvo zdravje, sedaj še denar za Habsburžane. Avstrijska vlada je razpustila fond za preskrbo vojnih žrtev, imetje pa izročila Habsburžanom. Vojne žrtve so dale najprvo zdravje za ljubo cesarsko hišo, sedaj pa so še ob denar, ki je bil zbran in namenjen izključno le za njihovo preskrbo. »Vse za vero, dom, cesarja!«

Umrli je bivši praški župan dr. Karl Baxa. V 75. letu je umrl pretekli teden lani odstopivši praški župan dr. Karl Baxa, ki je 16 let vodil posle

velike praške občine. Ob priliki delavske olimpijade v Pragi je sprejel delavske delegacije iz vseh držav, med njimi tudi delegacijo iz Jugoslavije. Njegov naslednik je kakor znano dr. Zenkl, ki socialno politično vzorno vodi občino.

40 princev in 20 princezinj se je udeležilo poroke grškega prestolonaslednika. — Romunski prestolonaslednik (bivši kralj) se je peljal na svečanost s torpedovko, ki pa je zašla na Črnem morju v vihar in zajela vodo. Rešil jo je nek angleški vlačilec in jo potegnil v neko bolgarsko pristanišče, kjer so prestolonaslednika izkrcali in s posebnim vlakom odpeljali v Atene.

Poljska škofovska konferenca je prepovedala sodelovanje s svobodomislec, socialisti in priporočila boj proti komunistom. Z žlahto, ki poljski narod izkorišča, pa sodelovanje ni prepovedano.

Francija ima 41.5 milijona prebivalcev, t. j. 81.000 več kot l. 1931.

Hiša, v kateri je bil rojen človek, ki je prinesel v Evropo krompir iz Amerike, pogorela. V Buckhard Abbey je pogorela hiša Francis Drakeja, ki je prinesel v Evropo krompir iz Amerike.

Pristopajte k društvu za vpepeljevanje mrlicev

»OGENJ«

v Mariboru, Koroščeva 8

kjer dobite tudi vsa potrebna pojasnila.

Katoliška cerkev z Italijanskim fašizmom

60 nadškofov in škofov ter 2000 duhovnikov se klanja Mussoliniju.

Mussoliniju se je poklonilo te dni 60 nadškofov ter 2000 duhovnikov, ki so sodelovali v »žitni bitki« Italije, da se je osvobodila uvoza žita. (O kvaliteti kruha smo prinesli zadnjič članke fašističnih časopisov, op. ur.). Mussolini je pozval rimske cerkve, da naj se sedaj posvete še delu v mestih, da se dvigne število porodov, da bo Italija lahko zmagoslavna v boju s komurkoli. Duhovniki so navdušeno pritrdili in potem z ostalimi fašisti manifestirali pod okni Mussolinijeve palače. Očividci pravijo, da je bilo ginljivo gledati božje namestnike, ki so slovesno obljubili, da bodo pomagali pri zgradbi države na fašističnih temeljih.

Nemški fašizem o razmerah v Nemčiji

Nogavice — milo — pokrovi — za klosket.

»Tako se godi človeku, ki vpraša po perilu, po nogavicah in šalu. Tako je tudi glede mila. Mila, ki bi ga rad ni v prodajalni, zakaj nekje, v kakšnem temnem kotu ga je še nekaj na razpolago za posebno dobre odjemalce. Kakor pripovedujejo zveni glas prodajalca posebno otožno, kadar pravi: Da, to je še stara, dobra kvaliteta. — Pomivalke, cunje za prah, pesek, soda, igle, sukanec in kar je še takih drobnarij za vsakdanjo potrebo, vse žare siju čarobne besedice »še«.

V delavnici za inštalacije izveš: »Ta« — oprostite — »prvovrstni pokrov za klosket je še iz dobrega bukovega lesa.« Kakšna bo naslednja pošiljka — ne jamčim.

Ako hočeš dobiti v trgovini dva para volnenih nogavic, se ti godi takole: Po dolgem oklevanju položi pred te en par. »Hočem dva.« Takoj v naslednjem hipu izgine prodajalka nekam v ozadju prodajalne in se vrne s poslovodjem. »Gospod«, pravi pomembno, »želi še en par.« »Tja«, zastoka poslovodja, »veste, še stara zaloge; ne bo šlo... Toda, ali ne rabite morda kakšne lepe srajce? Radi drugega para bi se dalo...« (»Angriff«, dnevnik nemške delovne fronte, št. 292 z dne 14. decembra 1937). — *Kaj bi lahko vprašali še*

Volitve v Bolgariji

Za moške obveznost, ženske volijo prostovoljno.

V marcu mesecu bodo v Bolgariji volitve v parlament (sobranje). Moški od 21. do 65. leta morajo voliti; žene volijo prostovoljno. O novem volilnem redu smo že poročali.

A. M. de Jong:

IZDAJA

Otroška leta Mereyntyjeja Geysena

Zagrenjena in izmučena je občutila nežno toplino tega malega, plemenitega srca tako blizu svojega in vendar je bilo to tako brez pomena za njeno življenje... Dolgo je opazoval Mereyntyje padajoče snežinke, ki so se vsedale na okno, se topile in polzele po steklu. Ko se je zopet obrnil k lepi gospe, je opazil, da jo oblivajo solze, ki so počasi drsele po njenih licih, kot snežinke na okno. Pri tem domisleku mu je nehote zaigral smehljaj okoli ustec, toda takoj se je zopet zresnil in s trepetajočim se glaskom vprašal:

»Ali že zopet jokaš, moja ljuba gospa?«

»Oh ne, Mereyntyje, iz česa sklepaš? Zakaj bi naj tudi?... Moje oči se solzijo, ker mi sneg blešči... Moralo ga je zapasti že precej, da je komaj še slišati škripanje voza, ali se ti ne zdi?« Pomirjen in vzradoščen je ugotovil Mereyntyje, da v resnici ni več slišati drdranja koles, le konjska kopita so zamolklo udarjala po zasneženi cesti.

Lepa gospa si je obrisala oči s čipkastim robčkom, vzdihnila in mu prijazno pokimala. Mereyntyje se je zibal na blazinah gori in doli in vkliknil:

»Ha! jutri se bom sankal!... Juhu, to bo veselo!... Sankati se!... po nasipu, hej, fino!«

Lepa gospa se je sklonila nadenj, ga strastno

85

stisnila na svoje prsi in mu zašepetala čisto ob blizu na uho:

»Ah, Mereyntyje, daj, reci mi že enkrat, da me imaš res, prav zares rad in da ne boš nikoli pozabil na svojo ljubo gospo!«

V odločnih potezih njegovega malega, zardevajočega, otroškega obraza se je zrcalila globoka resnoba in rekel je skoro slovesno:

»Jaz te imam zelo, zelo, zelo rad, ljuba gospa.«

»Ali me boš imel vse svoje življenje rad?«

»Da, vse svoje življenje, — vedno!«

Še tesneje ga je privila na svoje prsi in ga divje poljubljala na lica, oči in usta. Prvič se je zgodilo, da jo je poljubil tudi on, hlad njenih mehkih ustnic ga je prestrašil. Tiho, tesno drug poleg drugega, kot dva plašna otroka, sta sedela na mehkih blazinah kočije, ki se je zopet močnejše stresala, ko so odskakovala njena kolesa po robatem kamenju predmestnih ulic. Kmalu na to je voz obstal: dospeli so do predmestja železniške postaje, kjer je morala Ana izstopiti in se odpeljati naprej v oddaljeno mesto ob železnici.

Puhajoč bele oblake dima, je stala mala lokomotiva pred vrsto majhnih železniških voz. Ana je imela komaj toliko časa, da je lahko prestopila.

»Le ostani v kočiji, Mereyntyje, kočijaž bo takoj obrnil. Na svidenje, Mereyntyje, na svidenje moi mali, dragi dečko! Ali boš kdaj mislil na majhno morskno deklico?... Na svidenje, moj mali Mereyntyje!«

Zopet ga je poljubila, potem pa je morala pritisniti svoje lice na njegova usta, predno se jo je upal znova poljubiti. Nenadoma jo je zmanjkalo,

kot da bi bila izginila. Kočijaž je zaprl vrata kočije, samo še bežen hip je videl njeno postavo, skozi neprosojno meglo solz in snežink, kot nerazločno senco nekje v daljavi. Kočija se je premaknila in odpeljala. Stisnjen v kot, sam in naenkrat zelo nesrečen, je sedel ubogi, zapuščen Mereyntyje v kočiji in jokal, zakrivajoč si svoj obraz z rokama; dolgo se ni mogel umiriti... Zakaj je rekla tisto o morskni deklici?... S tem je bila mislila samo sebe. Mereyntyjeja se je oprijel težek in obupen občutek... Slovo je bilo žalostno in brezupno, nekaj nepopisnega, nekaj prav strašnega, česar ni mogel doumeti, kar pa je povzročilo, da je bil neotlažljivo žalosten.

Njegovi stariši in bratci, ki so pričakovali, da se bo vrnil Mereyntyje žareč od sreče, so bili resnici začudeni in ogorčeni, ko so videli njegov objokani obraz, od joka rdeče, nabrekli oči in tresoče se ustnice. Komaj ga je mati vprašala, kaj mu prav za prav je, je stisnil svojo glavico v njen predpasnik in ponovno izbruhnil v jok; vse kar je mogel spraviti iz sebe, je bilo:

»Naša ljuba gospa je odšla in se ne vrne več!«

»Potem je izginila, kot izginel duh!« se je šalil oče, in ko se Mereyntyje še vedno ni smejal, so bili vsi soglasnega mnenja, da je otroško osrane; edine tolažilne besede njegove matere, ki je rekla, da je še majhen, so povzročile, da je še bolj obupno jokal nad nepravčnostjo, da mora tak majhen otrok občutiti tako veliko bolečino... Toda rekel ni ničesar...

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Važno člansko zborovanje Zveze rudarjev Jugoslavije

V nedeljo, dne 16. januarja t. l. se bo vršilo v dvorani »Delavskega doma« važno člansko zborovanje ZRJ, na katerem bodo rudarji obveščeni o spremembi pravilnika Bratovske skladnice in o raznih drugih važnih delavskih vprašanjih. Zato je za vsakega člana organizacije Zveze rudarjev Jugoslavije obvezno, da se članskega sestanka udeleži.

V prerani grob. V petek, dne 7. t. m. je bil pogreb umrlega šmita Mihe, delavca v cementarni TPD v Trbovljah. Umrli je bil komaj 36 let star, član strokovne organizacije ZRJ in godbenega fonda. Zato je pri pogrebu igrala »Delavska godba«. Ob odprtem grobu je izpregovoril poslovilne besede glavni zaupnik v cementarni s. Češnovar Vinko. Umrli je zaradi bolezni, ki si jo je pri delu nakopal in baje tudi zaradi prepozne zdravniške pomoči. Žalujemo ženi izrekamo naše sožalje.

Izobraževalni tečaji. Na številna vprašanja, kaj je z izobraževalnimi tečaji, poroča načelstvo II. skupine, da se bodo predvideni izobraževalni tečaj takoj organizirali, kakor hitro bodo tozadevna sredstva s strani Delavske zbornice nakazana; ovira pa je v tem, ker je minister proračun Delavske zbornice zavrnil.

Hrastnik

Vselitev najemnikov v novo občinsko stanovanjsko hišo.

Kakor smo že poročali v našem listu, gradi naša občina Hrastnik-Dol s sredstvi Borze dela novo stanovanjsko hišo z 18. stanovanji za svoje upokojece in vse one, ki so stanovanja pač najbolj potrebni.

Hiša je sedaj izgotovljena in se je že dni vselilo vseh 18 najemnikov (izmed 48 prosilcev), ki so bili pač tako srečni, da jim je bilo dodeljeno stanovanje. Dejstvo, da se ni moglo ustreči ostalim 30. prosilcem, pač zgovorno priča, kako velika je potreba po takih stanovanjskih hišah z zdravimi in lepimi stanovanji. Slika stanovanjske bede je pri nas naravnost strašna, saj se je to pot ponovno ugotovilo, da stanujejo ljudje v luknjah in pol podrtih hišah, ki niso primerne niti za hlev.

Zopet so se našla tako vlažna stanovanja, da se je po stenah držal led in taka, da je v eni sobi obsega 9 kvadratnih metrov stanovala sedemčlanska družina, nad čemer se mora človek zgroziti.

Če bi se hotelo vsem takim nedostatkem odpraviti, bi bili potrebni še vsaj dve taki stanovanjski hiši. Novi stanovalci so sedanji občinski upravniki, posebno pa župan s. Malovrh, ki se je z vso vno prizadeval za brezobrestno posojilo, da je bilo mogoče sezidati hišo z razmeroma nizko najemnino, ki znaša od Din 30 do Din 70, zelo hvalježi.

Upati je, da se bo z gradnjo takih hiš še nadaljevalo, čim bodo na razpolago potrebna denarna sredstva. Občan.

Celje

Žene in njihove socialne pravice.

Predavanje »Vzajemnosti«, ki se je vršilo preteklo soboto v dvorani Delavske zbornice o socialni zaščiti žene, je nad vse pričakovano lepo uspelo. S. dr. Reisman je v svojem dvurnem predavanju v poljudnih besedah predložil navzočim poslušalcem kakor naj bi bila v resnici socialna zaščita žene po obstoječih zakonih, le žal, da se je v večini slučajev ne izvaja. Dokumentirano je dokazal, kako pojmujejo posedujoči sloji zaščito žene s tem, da jo takoj po porodu vržejo iz stanovanja na cesto itd.

Obisk je bil zadovoljiv, saj je bila dvorana D. Z. nabito polna. Na željo poslušalcev se bo predavanje ponovilo, na kar opozarjamo posebno ženski spol.

Predznanilo. »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 16. t. m. ob 4. (16.) uri popoldne v dvorani Uniona pevsko-glasbeni koncert, na katerem bodo sodelovali mandolinisti zbor »Vzajemnosti« iz Trbovelj, mešani in moški zbor »Vzajemnosti« iz Zabukovce. Opozorjamo vse sodruge, da gredo na delo za čim lepšo udeležbo!

Ruše

Sankaške tekme priredi »Vzajemnost« dne 16. januarja od Ruške koče do Ruš. Start ob 14. uri pri Ruški koči. Prijavnina Din 5.—. Člani okoliških »Vzajemnosti« in delavskih sportnih društev, prijavite se pri »Vzajemnosti«, Ruše.

Ljubljana

Ljubljansko zborovanje naročnikov »Delavske Politike«

Za pridobivanje novih naročnikov.

Naročniki »Delavske Politike« v Ljubljani in okolici so se prav lepo odzvali vabilu. Okoli dvesto se jih je udeležilo sestanka, ki ga je otvoril s. dr. Jelenec s kratkim ogovorom. Na sestanku so govorili ss. V. Eržen, St. Likar in C. Stukelj ter še nekateri sodruzi.

Iz govorov posnemamo samo nekaj konstatacij, ki naj nam bodo vodnik za bodočnost.

Danes bolehamo na okostenelosti. Tiste duha in vneme za delavsko gibanje, kakor v prejšnjih dobah, ni več, toda poživiti ga moramo, ker se borimo zase, za svoje pravice. Nekdaj tudi ni bilo tiskovne svobode, razširjati listov niso smeli. Delavstvo pa je to svobodo izvojevalo in je delo olajšano. Tisk je delavstvo širilo v težkih časih, danes ga moramo tembolj. Vsega so se polastili kapitalisti, dela, tehnike itd. Tudi tiska, ki nas pita s svojo hrano, ki samo uspa zavest delavstva.

To nam pravi, da nekaj ni v redu. Vsi vemo to. Zato se moramo zbrati, združiti v svojih organizacijah in okoli tiska »Delavske Politike« in drugih naših listov. Danes nas politično združuje le list in čitati ter naročati ga moramo, da bomo prav informirani o javnih vprašanjih in jasni v ideji socializma. Meščanski tisk poznate vsi, kako piše in poroča po svoje.

»Delavska Politika« je sicer skromna. Treba bi bilo, da bi prinašala več. Toda sedaj je trdna, je utrujena, želimo pa vsi, da bi izhajala večkrat in obsebnješa. Vse to je odvisno od številnih dobrih in zvestih naročnikov, ker naš tisk nima tajnih fondov, ker je pošten.

Naš tisk podpira tudi delavske boje strokovnih organizacij.

Po vsej dravski banovini ima naš list zveste in marljive zaupnike. Tudi v Ljubljani in okolici so potrebni. Veliko mesto in

center znatne industrije bi moral imeti več naročnikov.

Te se pa pridobi

z organiziranjem zaupniškega kadra. Naš list mora namreč postati močan faktor v naši banovini in državi. To je pa odvisno, sodruzi, od vaše zvestobe in pridnega dela za »Delavsko Politiko«. Dobri zaupniki lahko opravijo to delo.

Predpogoji za to delo v Ljubljani niso neugodnejši kakor drugod, prej ugodnejši.

Težko je danes govoriti vedno resnico, ker je javno mnenje diktirano. Mi pa ne smemo od resnice.

Za razširitev »Delavske Politike« moramo seči po sistemu zaupnikov po okrajih, pa smo prepričani, da bomo imeli najlepši uspeh. Tudi z ljubljanskimi novicami bi morali zadovoljiti naše čitatelje bolj.

Kako je važen tisk, nam potrjuje angleška delavska stranka, ki je takoj po zadnjih bolj slabih volitvah, ustanovila svoj dnevnik. Prej so kapitalistični listi prekrivali delavsko mnenje; odkar pa ima stranka svoj dnevnik »Daily Herald«, pa zopet dosega zmago za zmago. Osredotočiti treba vse sile okoli našega tiska.

Zborovanju so z zanimanjem sledili vsi navzoči sodruzi in se je že na njem prijavilo 8 novih poverjenikov »Delavske Politike« v Ljubljani in okolici. Razentega so sodruzi zbrali za tiskovni sklad »Delavske Politike« Din 250.—.

Z obrazov naših naročnikov smo čitali vso iskreno vno za naš tisk in delavsko stvar ter pričakujemo, da bo Ljubljana in nje okolica čimbolj prednala v številu naročnikov našega lista. Ob koncu vojne je imel takrat izhajajoči dnevnik okoli 2450 naročnikov. Danes bi jih »Delavska Politika« lahko imela še več.

Vsi na delo!

II. (42.) delavski prosvetni večer »Vzajemnosti« in »Zarje«

bo v soboto, dne 15. januarja 1937 ob 20. uri zvečer v dvorani delavske zbornice v Ljubljani. Pri prireditvi bo sodelovalo naše društvo »Vzajemnost« iz Dobrunj pri Ljubljani. Prosvetni večer se bo torej vršil na predvečer običnega zbora Zveze »Vzajemnosti«. Na sporedu bodo pevske, godbene

in dramatične točke najboljše vsebine. — Uprizorjena bo Upton Sinclairova enodejanka »Vlomilec«. — K prireditvi, ki bo nudila razvedrilo in pouk, najvudneje vabimo vse prijatelje in prijateljice teh naših priljubljenih prireditev.

je bilo v naprej pričakovati še večje nezaposlenosti.

O ljubljanski stanovanjski mizeriji je predaval župan dr. Adlešič. Naslikal je črno sliko pomanjkanja delavskih stanovanj in ogromno število nehihijskih brlogov. Ljubljanska občina ima dolžnost, da oskrbi zdrava in ceno stanovanja za delavstvo. Toda od akcije drja Periča se je to vprašanje z ozirom na tarnanje hišnih posestnikov popolnoma zanemarjalo. Zato imamo po petnajstih letih še vedno tako stanovanjsko bedo.

Maribor

Samo 4 dni v tednu bo obratovala tovarna Doctor in drug do nadaljnjega. To je hud udarec za delavstvo. Intervencije oblasti bi bile zaman, delavstvo bi moglo tako vprašanja reševati samo, ako bi bilo organizirano.

Izgon nadležnih tujcev. Inozemsko časopisje poroča, da je bilo izgnanih 30 premožnih avstrijskih državljanov iz Maribora preko meje. S tem v zvezi trdi to časopisje, da gre za represalije proti Avstriji. Kolikor smo poučeni, gre za izgon ljudi, ki so smatrali, da smejo sletati v Mariboru črno-zolto gnezdo in pri tem (za avstrijske razmere) poceni živeti v naši državi. Baje je bilo povabljenih na policijo tudi več rajhovskih državljanov. Tudi tu ne gre za kakšne represalije, ampak za hitlerjevske pripadnike, ki so tu širili nacistično propagando, misleč, da je sedaj, odkar je zaznamovati tesno zblizanje med Jugoslavijo in Nemčijo, nacijem pri nas vse dovoljeno.

Zopet izpropana pisma iz Amerike. Te dni je prispelo iz Amerike pismo, v katerem bi bilo moralo biti deset dolarjev. Na zaprepačenje naslovnika o dolarjih ni bilo sledu. Kuverti se je poznalo, da jo je nekdo

odprl, ker je bila samo na enem koncu nekoliko zalepljena. Upamo, da bo preiskava dohnala, kdo so ljubitelji tujih dolarjev, ki prevažajo pošto na dolgi poti iz Amerike do Maribora. — Kdor ima svojce v Ameriki, naj jih opozori, da ne bodo šli še nadaljnji dolarji v izgubo.

Čehoslovaška pisateljica Josef Hora in Karel Novy sta se peljala v pondeljek, dne 10. t. m. s popoldanskim brzovlakom skozi Maribor.

Obiščite češki literarni večer, katerega nam priredita češka književnika Josip Hora, pesnik in Karl Novy, pisatelj, v petek, dne 14. januarja t. l. ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze, poslojpe gledališča. Kratko smo že zadnjič opisali dela naših odličnih gostov, kojih slike in odlomke njunega pisateljevanja prinašamo danes. Ker sta oba književnika izrazita socialna literata, pričakujemo, da se bo tudi naše delavstvo udeležilo zanimivega večera v čim večjem številu!

Volilni imeniki. Do 5. februarja bo popisovalni urad mestnega poglavarstva na Slomškovem trgu štev. 6 popravil stalne volilne imenike mestne občine mariborske.

Šentlorenško delavstvo se živahno giblje

Šentlorenški delavci na Masarykovi proslavi

V nedeljo, dne 2. januarja je tudi šentlorenško delavstvo proslavilo spomin pokojnega velikega čehoslovaškega državnika T. G. Masaryka.

Predavanje se je vršilo v dvorani pri Jeleni. Otvoril ga je s. Pernausel, ki je podal besedo s. dr. Reismanu. Predavatelj je orisal Masaryka kot borca za socialne pravice delavstva in je na posameznih primerih naših domačih prilik pokazal važnost socialno politične zakonodaje za zaščito delavstva. Masaryk, ki je sam izšel iz delavskih vrst, postal znanstvenik, filozof in poglavar države je svetel vzgled vsemu delavstvu. Kako mora sleherni stremeti navzgor, se izobraževati in združevati ter na ta način pomagati sodelavcem in sebi v trdem boju za človeka vredno življenje. Zlasti je treba, da ostane delavstvo zvesto samo sebi, kot je ostal Masaryk zvest delavskemu razredu iz katerega je izšel. Delavstvo v Št. Lovrencu, ki ima bogate življenjske izkušnje, bo gotovo tem raje sledilo vzgledu Masaryka, ker se je tudi že samo prepričalo, da je bodočnost delavstva odvisna od delavstva samega.

Za tem je govoril s. Eržen o organizaciji, kot čuvarki delavskih pravic in pomenu »Delavske Politike« za vzgojo delavstva v duhu razredne solidarnosti ter kot sredstvu za obrambo in uveljavljanje delavstva v javnem življenju.

Pred in po predavanju se je priglasilo še nekaj novih naročnikov na »Delavsko Politiko«, ki je v Št. Lovrencu že zelo lepo razširjena.

Ustanovni občni zbor del. kult. društva »Vzajemnost«

se je vršil v nedeljo, dne 9. t. m. ob zelo lepi udeležbi zavednih delavcev v gostilni Josipa Novaka. V imenu pripravljalnega odbora je zbor otvoril s. Pernausel Ignac. Namesto s. Petejana, ki je bil zadržan, je v imenu centrale pozdravil zbor s. Tanc iz Maribora, ki je navzočim obrazložil pomen in namen našega kulturnega udejstvovanja. V odbor so bili nato soglasno izvoljeni sledeči sodruzi: predsednik Pernausel Ignac, namestnik Vobovnik Rudolf; tajnik Bernhard Anton, namestnik Gerželj Josip; blagajnik Lušev Edvard, namestnik Egger Avgust; odborniki: Arčnik Maks, Bedenik Ivan, Smolar Herman, Gačnik Karel in Gozdnik Matevž; nadzorstvo pa tvorijo: Slatinek Anton, Freclj Anton in Veziak Leopold. Med člani je največ zanimanja za lepo petje in je kot prva točka njihovega programa ustanovitve pevskega odseka. Zanimanje je tudi za dramatiko in predavanja. Novi odbor, v katerem so sami zavedni in resni sodruzi, med katerimi poznamo tudi več starih borcev za delavske pravice, nam je jamstvo, da bo tudi v tem odročnem a lepem pohorskem kraju delavsko kulturno gibanje na novo zaživelo.

Štore

Prvi nastop naših diletantov. Takajšnje delavsko pevsko društvo »Bodočnost« ima svoj dramski odsek, kateri je dne 1. in 2. t. m. uprizoril narodno igr »Koroški tiho-tapci«. Priznati moramo, da so jo diletanti prav dobro odigrali. Zasluga za to gre v prvi vrsti režiserju. Z veliko požrtvovalnostjo in trudom je izvežbal igralce, večinoma novince. Želimo, da še nadalje ostane na svojem mestu kot režiser. Vloge so bile prav dobro podane; posebno vloge: Jovana, Jovanke, Minke, Janeza, Jägerja, Potčka in Neže-Jele. V bodoče naj se igralci še nauče boljše izgovorjave in naglašanja. Graje vredna je samo rediteljska služba, katere je popolnoma odpovedala. Zavedajte se, člani »Bodočnosti«, da je za vsakega člana obvezno, da pomaga, kjer je potrebno, da vladata red in disciplina. Kakor se čuje, pripravljamo dramski odsek že novo igr. Le z veseljem naprej, za povzdig kulture v Štoreh. Dolžnost vsega delavstva pa je, da poseti prireditve, in s tem podpre stremljenje po izobrazbi. — Obiskovalec.

V tem času se bodo v imenovanem uradu sprejemale stranke vsak delavnik le od 10. do 12. ure popoldne. Pobrigajte se za svojo volilno pravico!

Kako bo v Španiji?

Aragonska fronta v decembru 1937.

Popolna zmaga fašizma v Španiji je popolnoma izključena. Izključena, ker je moment že zdavnaj zamujen. Kljub temu sta še vedno mogoča dva izhoda za zaključek španske vojne in sicer, ali s popolno zmago demokracije ali pa z razdelitvijo Španije v dve državi (fašistično in demokratično). Politika fašizma stremi za popolnim zavzetjem Španije. Staro angleško pravilo pa je: razdvajaj, da vladaš! Ona stremi za razcepitvijo, da bi vladala obema de-

loma. Cilj mednarodne demokracije pa je: zmaga demokracije po vsej Španiji.

Jasno je, da bodo fašisti uporabili vsa sredstva, da bi dosegli svoj cilj. Toda spričo goratega, naravnost nezavzetnega terena more vojna trajati še par let in to kljub uporabi najmodernejših vojnihih sredstev in kljub uporabi strupenih plinov. To bo ravno dovolj, da si Španija organizira vojno industrijo ter precizno zdresira svoj vojni kader. Toliko časa, kot bo zdržala španska zemlja in špansko ljudstvo, ne bo zdržal fašizem. Toliko časa fašizem ne bi zdržal niti v Nemčiji in Italiji, kaj šele v

Španiji.

Če pa bo vojne v Španiji kmalu konec, bo do tega prišlo samo na sledeč način: Zmaga demokracije v Španiji pomeni siguran konec evropskega fašizma. Dolga vojna v Španiji pomeni sigurno zmago demokracije v vsej Evropi. To Angliji ne gre v račune. Ona rabi fašizem kot protiutež proti velikim socialističnim gibanjem. Zato mora biti konec vojne čimprej! A to se more napraviti edino na ta način, da se dodeli sedanje fašistično ozemlje fašistom, republikansko pa republikancem. S tem misli Anglija ubiti z enim udarcem dve muhi. Prva je v podaljšanju živ-

ljenja evropskemu fašizmu, druga je rešitev svojih gospodarskih problemov v Španiji in Gibraltarski ožini.

Ne smemo pozabiti dejstva, da je vojna v Španiji le borba med svetovno demokracijo in mednarodnim fašizmom. Kakšen bo izid borbe v Španiji, zavisí od zrelosti ali nezrelosti velikih ljudskih mas. Iz tega lahko razvidi proletarec, kaj je njegova dolžnost. Od vsakega posameznika je odvisno, ali bo zmagala v Španiji angleška teza ali teza svetovnega proletarijata.

Pozdravljamo vas slovenski prostovoljci iz »Cankarjeve čete«!

Radečan.

Karl Novy:

VAS POD GRIČEM

Razlagajte svojim otrokom, kako je bilo mogoče, da smo večino svoje zgodovine preživeli v tlačenstvu, v sužnosti in v preganjanju? Razložite jim, kako je bilo možno, da smo zleteli z višine taborske republikanske svobode v globino robstva in teme vraž, do propasti onemelosti jezika! Zakaj? Zakaj se je tako zgodilo?

Da, ravno 500 let je od tega, ko se je nad Češko vsedel Habsburžan. Takrat sicer samo za kratek čas, samo okusil je moč. Za njim so prišli drugi, res. Toda habsburška kri ni več odnehala, dokler ni zavladovala trajno, ni odnehala, dokler ni napravila iz čeških dežel v Evropi takšno majhno in tiho vasico pod gričem, mimo katere sva ravnokar prišla.

»Toda kako to, vprašuje sinček, da sta od teh osmih otrok ostala samo dva, a drugi tako hitro umrli? In od tetinih otrok vsi in tudi ona sama?«

— Tuberkuloza. To je strašna bolezen. Tu povsod okrog, v Skalici, v Podhaji, v Myslički so umirali na njej. Celi rodovi so izumrli. Rešili so se

pravzaprav samo oni, ki so si poiskali življenje drugod.

—?

— Slabo so obdelovali polja, niso jih mogla preživeti. Lakomnost ali pa prevelika varčnost je zapirala shrambe pred otroci, ki se niso nasitili. — Slabo so stanovali. Niso zračili sob, niso odvajali vode in gnojnice od hlevov in hiš. In ko so oboleli, so izročili svoje zdravje v voljo gospoda Boga, k zdravniku niso šli. Poslali so po zdravnika šele tedaj, ko je bila duša na jeziku. Bili so neizobraženi v vsakem oziru. — Ni bila to njihova krivda. In vendar! Lahko bi vedeli od stoletij, da se morejo zanesti le na samega sebe, lahko bi si pomagali z razumom...

Gremo v dvajseto leto republike. Potrebno je, da mnoge stvari preiz-

Josef Hora:

DVE MINUTI TIŠINE

Popoldne ob treh —

v palačah so šipe zvenele,
po širnem trgu valovale
so množice hiteče,
ko so iz daljave sirene
ječe zakričale
in so vozovi in ljudje
obstali,
da se spomnijo nesreče.

Le dve minuti tišine,

resnice, bolj žgoče ko žerjavica,
proč, trenutki zli,
ne, izgorite v nas!
Ali bodo živi, odeti v svoj ponos
kot ti mrlič v rakve,
pozabili tvoj
podzemski glas,
ko mineta ti dve minuti?

(Iz prevoda dr. Otona Berkopca,
»Ljubljanski zvon« 1936.)

kusimo na samem sebi, na svojih rodovih, na zgodovini svojih gnezd »tam pod gričem«. Iz oči v oči svojim gnezdom in Evropi. Razglejmo se temeljito s teh gričev, na sever in na jug, nazaj in naprej. Treba je, da marsikaj premislimo in svojih misli ne skrivamo pred otroci, nositelji naše bodočnosti. Ne bodo imeli lažjega življenja kot mi. Toda ali je ravno lahko življenje cilj? Gre za znanje, trdnost telesa in neustrašnost srca. Za bister pogled in zavest. Najsi potem pride kakršnakoli burja, vzdržali bomo pod nogami vedno trdna tla. Če so vzdržali sužnji, kako bi ne vzdržali svobodni ljudje! Nobenega strahu.

(Iz podlistka v »Narodni Osvoboženi«
z dne 1. I. 1938. Preložil iz češčine
a. r.)

Novoletno voščilo izseljencev v Franciji

Rudarjem in vsemu delavstvu v Sloveniji!

Ob nastopu novega leta voščimo srečno in veselo novo leto prijatelju, znancu in sodruhu. Tako tudi mi slovenski rudarji v severni Franciji želimo našim bratom rudarjem, delavskemu razredu in vsemu delovnemu ljudstvu Slovenije srečno in veselo novo leto. Toda novo leto ne bo bolj srečno in veselo od starega, če ne bomo upoštevali izkušnje starega leta, izkušnje, ki si jih je pridobil delavski razred v dosedanem boju za srečnejšo in lepšo bodočnost. Slovenski rudarji, ki živimo v Franciji, smo za veliko izkušnjo bogatejši od Vas rudarjev v Sloveniji. Mi smo se na lastni koži prepirali, kaj pomeni enotnost delavskega razreda v boju za poplajanje položaja. Neorganizirani, neenotni, razprti med delavskimi organizacijami smo bili predmet največjega izkoriščanja in priganjstva. Organizirano, enotno v eni strokovni organizaciji, enotno z vsemi demokratičnimi silami, je delavstvo Francije odpravilo priganjstvo pri

delu, doseglo 40 urni teden, plačani dopust in celo vrsto drugih pravic ter s tem znatno poplajšalo svoj položaj, kar nam dela življenje bolj znošno, srečnejše in veselejše.

Kdor želi delavstvu Slovenije bolj srečno in veselo novo leto, mora delati za enotnost delavskih vrst, za enotnost delavskih organizacij. Brez enotnosti delavstva ne bo bolj srečnega in veselega življenja, to je naša bogata izkušnja. Zato, kujte enotnost delavskih vrst, delavskih organizacij in vseh demokratičnih sil, da bo Vaš boj uspešen in vaše življenje lepše. Brez enotnosti ni zmage, ni srečnega in veselega življenja!

Živela enotnost delavskega razreda!

Živeli združeni demokratični Slovenci v boju za svobodo, mir in napredek!

Za Zvezo jugoslovanskih sindikalnih sekcij C. G. T.

Močilnikar, preds. Cernuta, tajnik.

Jesenice

»Ako hočeš delo, moraš zastaviti tudi svobodo vesti in misli. Lansko leto je bilo pri KID sprejetih 1500 novih delavcev. O tem smo že marsikaj čuli. Prednost so imeli zeleni, Kdor se je obrnil na nje, je moral izpolniti tak-le priporočilni list (čigar original hranimo): 1. Soc. razmere: poročen, ne, štev. otrok, skrbi za koga itd., 2. je član organizacije: prosvetne, verske, politične, se v njej udeležuje, 3. spolnjuje verske dolžnosti, 3. datum rojstva. Podatki morajo biti potrjeni po pristojnem župnem uradu in po v rubrikah navedenih organizacijah. — Ali si morate misliti večje ponižanje za delavca, kakor ga predstavlja ta dokument? Ako hočeš kruha za se in za družino, moraš tudi javno izpovedati versko pripadnost, moraš biti politično organiziran, pa ne samo to,

moraš se tudi politično udjestvovati in razen tega izpolnjevati verske dolžnosti. Ti moraš, ako hočeš dobiti delo, ne samo v sprejemno pisarno h KID in tamkaj prositi, ampak se moraš potruditi tudi v župni urad, da ti potrdijo tvoje versko pripadnost in aktivnost. Daleč smo prišli, da mora delavec za kosček kruha, ki ga krvavo zasluži, dati v zakup tudi svobodo vesti in misli. Tak red in svoboda si zamišljajo pripadniki stanovske miselnosti (čitaj fašizma) in jo tudi že uvajajo, kakor kaže gornji priporočilni list. Vsak delavec, ki čuti še kaj ponosa v sebi, bo odločno nastopil proti uvajanju modernega suženjstva, kakor ga hoče uveljaviti stanovski fašizem, ki, kakor vidimo, tvori prirepek kapitalizma.

Širite naš list!

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. Telefon 31.2324

Za konzorcij izdaja in ureja Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.

Delavski pravni svetovalec

Dogovor z občinskimi odborniki radi službe tajnika.

Vprašanje: Bil sem občinski tajnik v občini, ki je bila priključena potem večji trški občini in je s tem moja služba prenehala. Nato sem se pogodil z odborniki povečane trške občine, da bodo glasovali za mene za namestitev v tej občini. Ko je bila seja, pa so ti odborniki svojo obljubo prelomili in glasovali za drugega reflektanta. Izgovarjali so se, da bi jaz z majhno plačo ne mogel živeti, ker sem oženjen in oče treh malih otrok. Radi njihovih obljub sem jaz opustil drugo ugodno priliko za službo. Med gospodi, ki so mi to obljubljali, so: trgovec, mesar, gostilničar, dekan, mizar, posestniki in župan. Le pismošenoš ni hotel iti k seji, ko je zvedel, da bodo gornji gospodje glasovali za drugega. Ali lahko navedene tožim za škodo?

Odgovor: Postopanje teh občinskih mož proti vam sicer ni bilo ravno lepo in socialno, vendar bi bila Vaša tožba brezuspešna, ker so takšne obljube občinskih mož pred sejo neveljavne in proti dobrim običajem.

Dolg rudarja in šoferja (Hrastnik)

Ne moremo odgovoriti, ker niste naročnik. Kakor drugi rudarji, bi že lahko tudi Vi plačevali skromno mesečno naročnino, posebno, če se hočete poslužiti »Posvetovalca«, kojega tisk nas stane mnogo denarja. Naročite torej sam »Delavsko Politiko«, na kar boste dobili odgovor.

Občinska podpora (Trbovlje)

Vprašanje: Moja hči se je pred leti poročila z delavcem, ki je po par letih zakon zabil službo in zapustil nato ženo in otroke. Sedaj je pri vojaki. Zaposili smo občino, iz katere je moj hčer doma, za podporo, pa je občina prošnjo zavrnila, češ, da moja hči nima pravice do podpore, ker zadnje dve leti ni živela skupaj z možem. Kaj naj ukrenem?

Odgovor: Občina je prošnjo za podporo nepravilno odklonila, ako sta tudi Vaša hči in njen otrok tja pristojna. Obnovite prošnjo in če bo zopet neugodno rešena, se pritožite na okrajno glavarstvo.

Izplačilo denarja varovanke (Žerjav)

Vprašanje: Za mojo sestro, katere varuh sem jaz, je položen na sodišču neki znesek. Ker sestra rabi razne stvari, sem prošil na sodišču, da bodo denar nakazali na moj naslov. Od te obljube je poteklo že precej časa, pa denarja še nisem prejel. — Kam naj se obrnem, da pridem do denarja, ki ga za sestro rabim?

Odgovor: Pojdite na sodišče in navedite tam na zapisnik podrobno, kaj vse morate kupiti za sestro ter predlagajte, da se vam potrební denar izplača. Če bo sodišče Vaš predlog zavrnilo, se lahko pritožite na okrajno sodišče.

Pravice članov pri zavarovalni zadrugi Brežice ob S.)

Vprašanje: Socialna in gospodarska zadruga v Zagrebu je imela koncem decembra m. l. občni zbor, na katerega pa člani iz Slovenije nismo bili vabljeni, dasi bi bilo važno, ker imamo mnogo upravičenih pritožb, zlasti v pogledu izplačevanja podpor, katere bi morali razčistiti na občnem zboru. Kaj naj storimo?

Odgovor: Predno pristopate k zavarovalnim združenjem, si prečitajte njihove statute in si jih dajte raztolmačiti od ljudi, ki se na to razumejo. Oblasti in sodišča posežejo vmes šele, ako je član izčrpal vsa sredstva, ki mu jih nudijo pravila. Poglejte torej v pravilih.

Tiskovni sklad

Hrastnik: Praprotnik Ignac Din 20, Napret Jurij Din 10, Iskrena hvala! Posnemajte!

Dovoljujem si obvestiti p. n. občinstvo, da otvorim z današnjim dnem

na Kralja Petra trgu 9
novo renoviran

česalni salon za dame in gospode

ter se priporočam za številni obisk Z velespoštovanjem

Franjo Wirth

Kranj

Ljudska univerza. V sredo, dne 12. t. m. ob 20. uri bo predaval v kinodvorani »Narodnega doma« univ. asistent dr. Pehani o krvi. Po predavanju bodo predvajali zvočni film, ki bo ponazoril predavanje. Vstopnina Din 3. — V četrtek, dne 13. t. m. ob 20. uri bo predaval v gimn. telovadnici dr. Neubauer o tajinstvenih žarkih, s spremljevanjem skioptičnih slik. Vstopnina Din 1.

Lesce

Zanimanje za »Delavsko Politiko« je pri nas precejšnje, tudi bralcev ima mnogo, so tudi taki, ki si prilaste list svojega soseda, ki je naročnik. Vsak čita rad, da bi jo pa naročil, ne upa. Zato prosim vse čitatelje, da si naroče »Delavsko Politiko«, ki obravnava oziroma poroča o vseh važnih vprašanjih s socialnega in demokratičnega stališča. Vsak zaveden delavec mora biti naročnik »Delavske Politike! Poverjenik.

Mariborsko gledališče

Cvrček za pečko. Komedija v 3 dejanjih po Dickensovi povesti. Premiera tega dela se je vršila v božičnem času, kar je z ozirom na vsebino te starinske idile prav primerno. Naši igralci so ustvarili na odru ustrezajoče like in dosegli prav lepe uspehe. Le vloga slepe Berte, ki zahteva od igralca velike poglobljenosti, je bila manj posrečena. Režiral je J. Kovič. —c—

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Fižol, lečo, grah nudi najceneje Sever & Komp. Ljubljana

Gosposka 5

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

KOLESA, GRAMOFONE,

šivalne stroje, otroške vozičke popravila dobro in po kulantnih cenah znana tverka JUSTIN GUSTINČIČ, mehanična delavnica, MARIBOR, Tattenbachova ul. 14. Shramba koles čez zimo.